

Kedelemtügyi
vi 40270/II.
l a rudolfs-
csapoló tár-
lasz község
ekre nézve
vén, a tár-
23-án dél-
ségében a

lekelt felek,
lason annál
gy a bizott-
pitása felett
az érdekelt
meg.
zeírás 1-1
ál 15 napi

őzigazgatási
1904 évi
vi üléséből.

zottság.
manics,
án.

államvasutak.

ék.

ó érvénytel
s állomásáról
es díjszabás-
rsáru) foglalt
; a 6 számu
alt díjjelelek
nyernek al-

k igazgatóság
tak nevében.

536-2.1

ény.

zhírré teszi,
rás községi
or. fizetés,
nyvezetői
kor. tisz-
an egybe-
tve.

, kik ezen
rint képe-
alólirott
-éig annál
bb érkező
be véve
július hó
ki Dinyás

ó 2-án
ányi járás
vatala.

usztus
n való
égizett

ot,

ylvet

kiadó-
abbbit.

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
kérdésekben közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1904.

XXXIII. évfolyam. 162. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12
Negyedévre ———— 6
Egy hónapra ———— 2
— Egyes szám ára 3 fill.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés
irodáikban.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órákor.

Hétfő, július 18.

Utazás a civilista körül.

Nagybecskerek, július 18.

(—z—y) Nagy a hőség az országban, aszályos kilátások vannak mindenfelé, — legkivált az országgyűlésen. Nem lehet tagadni ugyan, hogy a költségvetési általános vita szokatlan érdekelt és élenséget nyert az által, hogy a vezető államférfiak egész sora, mint báró Bánffy, gróf Khuen-Héderváry, majd gróf Tisza és Apponyi szálltak síkra s fényes szónoki képességgel, részben az államélet legtitkosabb rugóinak ismertetésével oly magas színvonalu viták színhelyévé tették a magyar képviselőházat, a minőket már rég nem hallott az ország.

Azán jöttek a handa-bandák. De mindez nem gátolhat bennünket abban, hogy a magas színvonalu viták velejét ki-hámozzuk.

Gróf Apponyi felállította az ideált, mely bővebb magyarázatot nem igényel: a teljesen magyar, fényes királyi udvart. Gróf Tisza beszédéből megtudjuk, hogy minek a megvalósítását várhatjuk már közelebb, — mert kétségtelen, hogy ebben a kérdésben a miniszterelnök nem mondott semmit, a mire határozott felhatalmazást nem kapott.

Apponyival szemben figyelemre méltó az a kijelentése, hogy a mostani állapot igen nagy hátrányokkal van összekötve közgazdasági szempontból. Elismerte, hogy politikai, közgazdasági és nemzeti szempontból, meg nemzeti dinasztikus szempontból is nagyon erős érveket lehet felhozni a külön magyar udvartartás mellett. Tagadta azonban, hogy a külön udvartartás oly közjogi követelés volna, melynek nem teljesítését közjogi sérelemnek lehetne tekinteni. Ő nem akar külön udvartartást, nem akarja, hogy mikor a király nem időzik Budapesten, akkor is magyar udvari méltóságok, alkalmazottak és szolgák egész serege tétlenül időzzön itt, hanem

akarja az udvar Budapesten való székelésének paritásos megvalósítását. Közjogi jellegű ünnepélyeknél már meg van a magyar udvari méltóságok szereplése. A magyar drabant-testőrség felállításával a testőrség intézményében is helyreáll a paritás. Annak is meg van most már a lehetősége, hogy az uralkodó család többi tagjai többet időzzenek Budapesten, — a királyi palota kiépítésével s most folyó berendezésével. A miniszterelnök nyilatkozatai azt a benyomást keltik, hogy a helyzet az udvarnak és az uralkodóház tagjainak Magyarországon időzése tekintetében mindenesetre javulni fog az eddigiehez képest. A most megszavazandó két millió korona emelésből 800 ezer korona budapesti célokra megy, a többi az idült deficit kiküszöbölésére — azaz első sorban a régi tartozások törlesztésére — szükséges.

Hogy mit képes nyújtani a kormány mintegy vizontszolgáltatásul a többlet megszavazása fejében, az látható gróf Tisza beszédéből. Kiemelendő még, hogy az udvartartási költségek emelését nem, mint eredetileg tervezték, 1902. elejétől, hanem 1903. elejétől számítják. Ez is némi könnyítés, melyet a mostani miniszterelnök eszközölt ki.

Minek tehát okvetetlenkedni és szembeállani a világhíres magyar erényvel: a királyhűséggel??!

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 114. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/2-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— **Megerősítés.** A vallás- és közoktatási miniszter Cser Gyula pancsovai állami főgimnáziumi rendes tanárt ezen minőségében végleges megerősítette.

— **Gazdasági tudósító.** A m. kir. földmívelési miniszter B a r József zombolyai lakost Torontál-vármegye zombolyai járására a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **A Good Templar előadása.** A Good Templar-rend helybeli fiókjának tegnap d. u. megtartott gyűlésén dr. Várady Imre ügyvéd tartott előadást az alkoholizmus és büntetett közti összefüggésről. Az igen érdekes fejtegetés során előadta dr. Várady az alkoholnak a jellemre, az erkölcsre való káros hatását az ebből származó anyagi tönkremenetelt s végül a bűn ösvényének eredetét magyarázta el. Érdekesen világította meg a fejtegetéseit egyes idevágó szenzációs bűnperekkel, melyeknél az alkohol volt az illetők romlásának oka s végül a jellem-szilárdítás módjait fejtegette, erre vonatkozólag is citált a történelem híresebb alakjai közül néhányat például. A mindvégig érdeklésítő szép előadást a szép számmal egybegyűlt hallgatóság zajos tapsokkal jutalmazta. Az előadás kapcsán végül dr. Fialowski Béla orvos szólt néhány szót a kismértékben élvezett alkohol káros következményeiről. Az ülés végén ismét jelentkeztek néhányan tagokul.

— **Makáma a kánikuláról.** A hőség szörnyű, borzasztó; — Irni is róla izzasztó. — Celsius mutat rém sokat — Arnyékban is harminnyolcat. — Nem hullat esőt a mennyég — De hull itt lenn a verejték. — Fojt a por, az aszfalt olvad — S nem jár rajt senki maholnap. — Kéklő az ég, de biz a föld — Szomorun sárga és nem zöld. Bégácskánk vize esőpp kevés — Folyónak hini oly merész. — Nem hűtheti le a hevünk — S benn csak lábvizet vehetünk. — Nem használ semmi imádság. — Egyre nagyobb a szárazság. Egy csak az én reményem még — E versre könyvet ejt az ég.

— **Szerencsétlenül járt kalauz.** Graszl Rezső máv. kalauz mult szombaton délután a Temesvárról érkező vonaton tett szolgálatot s délután, midőn a vonat Szécsányban tolatott, vasuti kocsi összekapcsolásával volt elfoglalva, de szerencsétlenségére az összekapcsolás pillanatában a „csavar kapocs” elszakadt és ennek folytán Graszl Rezső bal karja a vasúti kocsi puffere közé került és egészen összemorzsolódott. A véletlenül éppen e vonattal utazó lajosfalvai kórorvos a súlyosan sérült Graszl törött karját bekötözte s a vonattal azonnal a helybeli kórházba szállította. Graszl Rezső kalauz nöden ember, azonban szegény özvegy anyját tartja el

A „TORONTÁL” tárcája.

Koporsócsinálás.

Sir, zümmög a fűrés, a deszkát elvágja;
Szomoruan felel a gyalu reája.
Zizegve, zörögve földre hull a forgács,
Bus szivvel koporsót készít az öreg ács.

Arra terítik ki egyetlen leányát;
Lelkét, szeme fényét, minden boldogságát,
Néz a levegőbe, a semmibe hámul,
Köny csordul az öreg szeme pillájáról.

Beleteszik aztán a fekete földbe...
Az Uristen szeme örködjek fölötte.
— S elvágja a deszkát... gyalulja a deszkát,
Elsiratja soká egyetlen leányát.

Solyomssy Zoltán.

Dodo menyegzője.

Azon a napon volt-e szebb, üdébb, boldogabb teremtés, mint Riton kisasszony?

Riton — olvassd: Marguerite — Dodóhoz ment férjhez (olvassd: Adolphe), s nagyon örültek egymásnak. Mert Riton és Dodo oly régen várták már erre a napra.

Csak hogy egy tisztességes lakodalomhoz legalább is kétszáz frank kell. Ennyit megesszik a templom, a lakoma, a toilette. Kétszáz frank pedig nagy summa pénz volt Ritonnak és Dodónak.

De végre is együtt volt a pénz s nagyon siettek megrendelni a ruhákat, az esküvőt és a lakomát. Igaz, hogy nem orgonáltak, sem élő rózsákkal nem volt díszítve a templom. A

rózsákat azonban eléggé helyettesítette Riton piros arca, az orgonát pedig Dodo szive, mely a boldogságtól hangosan vert.

Marguerite Azerollier (mert így hívták) az apja karján indult a templomba, ahol már várta őt Adolphe Rambelot (ez meg a vőlegény neve volt.)

Az előcsarnokban Riton nagyon elbámult a láb elé terített szép piros szőnyegen s az oszlopokat körülfogó zöld növényeken. S azután mekkora közönség várt már rá, mennyi szép kalap, mennyi suhogó ruha, mennyi világos keztyű. Ez mind Dodo menyegzőjét leste volna?

A menyasszony felénkén lépett rá a vörös szőnyegre, de egy udvarias, borotvált ember utját állta.

- Hova megy?
- Hát hova? A templomba!
- Minek?
- Hát megessküdni.
- Aha, a Rambelot-Azerollier pár?
- Mink vagyunk.
- Féltilenkettőkor. ugy-e?
- Igen uram.
- Jócskán megkérték... Erre tessék!
- A barsonysipkás ur végigvezette az oszlopok mellett s a templom felső sarkához érve, egy szerény kis ajtóra mutatott:
- Menjenek be oda, már várják magukat.

Riton arcán a rózsák pipacsésá változtak a fölindulástól, mert nyomban fölérte észszel, hogy ugyanabban a templomban ugyanazon időben egy másik, sokkal szebb, sokkal gazdagabb

menyegzőre készültek. Azt a másikat várták rózsák, exotikus növények és elegáns öltözött közönség. Bizony Riton kisasszony, akármily csinos is magácska, ez az előkészület nem magácskának szólt.

— Ő én szegény Dodóm, gondolá magában, mikor férjét megpillantotta a szerény ajtónál, az egyházi által otthagytott kefék, seprők és sarkvakarók közelében.

— Gyorsan, gyorsan, — mondá egy másik bársonysapkás ember, aki egy oszlop mellől termett elő... Már husz perce, hogy magukra várakoznak... Erre... A menyasszony megy előre... Rajta!

S a menetet egy szerény kis oltár felé tuszkolták, az egyik mellékhajóban. A sekrestyéből egy sovány kaplanka sietett ki pupos minisztráns gyerekekkel s az esketési szertartás megkezdődött.

Micsoda szertartás! Két szerény térdelő zsámoly a jegyesek számára, imbolygó fényű, vérszegény viaszgyertyák, egy repedt hangu esőngetyű, halkan elmormolt imádságok, mialatt hátul, a templom bejárójánál felbugott az orgona, jelentvén a gazdag lakodalmas menet megkezdését. Kétfelől alabárdosok állottak, az előkelő közönség meg előre tolongott, hogy lássa az egész fehérbe öltözött, sovány, majesztétikus tartású menyasszonyt a kopasz, előkelő vőlegény oldalán, meg a nyoszolyólányokat, meg az utánuk következő rendjeles, szakállas, komoly urakat.

Mindenki ezt nézte, még a felútcát szegény ember is, aki a Dodo esküvőjére ment a templomba. Ott hagyták a mellékhajót, nekiiramodtak a főhajónak. De még a Dodo meghívott vendégei is hátrafordultak, hogy bámulják

keresményéből, akire nézve most fia balesete kétszeres csapás.

— **Süket ember a síneken.** Súlyos baleset történt ma reggel fél 7 órakor a Bóka és Szécsány közötti vasútvonal mentén. Pavlov Nikola bókai illetőségű 80 éves földmives ugyanis ma reggel egy zsák búzát akart vinni a szécsányi malomba. A vasuti sínek mentén haladva, nem hallotta, hogy a vonat közeledik feléje s éppen át akart menni a vágányokon, mikor a mozdony elkapta s a sínek mentén elhúzódó árokba lökte. A mozdonyvezető a szerencsétlenségről azonnal értesítette a szécsányi állomásfőnököt, akinek az intézkedésére Pavlovot még ma délelőtt beszállították a nagybecskereki kórházba. A szerencsétlenül járt ember fején és lábán szenvedett igen súlyos sérüléseket, úgy, hogy életbenmaradásához kevés a remény.

— **Égő szekér.** Milanov Milán nagybecskereki kocsis tegnapelőtt délután ugy 4 óra tájban a Melencére vezető országúton haladt kocsi-jával, a melyen 4 kereszt buza volt. A kocsi a kocsin dohánzott s a pipájából kiesett szikra felgyújtotta a búzát. A lovakat még idejekorán kifogták s egy közeli tanya-ra vezették. A gyorsan kivonult tűzoltóságnak sikerült a tüzet elfojtani, de már akkor a buza a kocsival együtt elégett. A rendőrség a gondatlan kocsist szigorúan megbüntette.

— **Kutba fült kisleány.** Osztoin Szeva tarrasi lakos mult szombaton egész nap felesével és 16 éves fiával búzát rostált s körülöttük játszadozott Zsivka nevű két éves leánykájuk. Hogy munkájukat nyugodtabban végezhessék, a kutat be is fedték. Egész napon át szépen folyt a munka s a gyermek folyton szülei mellett volt. Estefelől azonban Zsivka hirtelen eltűnt. Szülei azonnal keresésére indultak s rögtön észrevették, hogy a ponyva, melylyel a kut be volt fődve, le van húzva a kut kavájáról. Erre a kuthoz rohantak s ott látták Zsivkát a kut vizében elmerülve fejével lefelé, sőt lábával még kalimpált is. Mire létrát kerítettek s míg az igen mély kutba lebertak menni, Zsivka már meg-szűnt mozogni, úgy, hogy az apa már csak halva hozhatta föl kis leányát. Junker községi jegyző az esetet rögtön bejelentette a kir. ügyészségnek s dr. Boros Dezső kir. ügyész indítványára Benedek Jenő vizsgálóbíró, dr. Fialowski Bela és dr. Magyar Károly orvosokkal az eset megvizsgálására Tarrasra mentek.

— **Harakiri.** Páncsován, mint onnan írják, Gágesz Mihály oitani lakos elmezavarodott állapotban hatszor hasba szurta magát egy nagy késsel. A súlyos sebesülést, miután sebeit be-kötötték, a kórházba szállították. Felgyógyuláshoz alig van remény.

— **Halálos fuvazás.** Melencéről jelentik, hogy Kertész József fufuvarozás közben halálos szerencsétlenség áldozata lett. Egy dombon felborult a kocsija s Kertész a farakás alá került. A szerencsétlen embert holtan húzták ki a farakás alól. Amint a vizsgálat kiderítette, halálát saját gondatlansága idézte elő.

— **Paraszt-dráma.** Purkea Vikentie bázosi 22 éves napszamos még az ősszel összevesztett kedvesével, Stojkov szül. Paulai Viktoriával es hűdérül elhagyta. A csinos asszonyba időközben beleszeretett Stojkov Száva, egy jómódu bázosi gazda, aki a feledés fátolyát borítva a multra,

a pompás menetet s a kórust, melyen fölhangzott a Sanctus. Még a sovány káplán is föl-főlnézett, mikor megfordult, hogy elmotyogja a maga Dominus vobiscum-át. Hát a szegény házassokat senki sem nézi? Hát velük senki sem törődik? Meg az Isten is megfélemedezik a két gyapot-ruhájában oly szomorú szép Ritontól, s az alázatos Dodóról, a kin huszokilenc frank nyolcvan centimeos fölő volt? De hogyan is figyelt volna rájuk az ég, mikor annyi pap és énekes fia, annyi tenor és hegedű, annyi előkelő férfiú és nagyvilági deino kérte az angyalokat, hogy oda szálljanak le a főhajóba, oda hozzák a szerencsét és a boldogságot s ne a szerény melléklathoz. Oly homályos és hideg volt itt, hogy az angyalok oda sem táltak volna.

— Vége van, most már elmehetnek, — mondá az egyházi Dodo és Riton felé közeledve. — Vége van . . . de hamar. A násznép ott maradt s nem tudta, menjen-e, vagy ne, mert roppant rövidnek tetszett neki a ceremónia. Riton majd elfakadt sírva.

A főhajóban az orgona hatalmas hangja harsogott.

Dodo hirtelen megfordult s halványan, remegő ajkakkal szólta oda a feleségének:

— Menjünk!

S megindult a főhajó felé, az elegáns közönség felé.

— Hohó! Ne arra, hé! — rohant utána az egyházi. — Mit mennek arra? Erre van a kijarat. De Dodo mintha nem is hallotta volna. Neki indult a tömegnek.

imádottját nemsokára feleségül vette. Purkea a fejleményeket látva, az immár módos asszonyt üldözni kezdte szerelmével, aki azonban hallani sem akart többé róla. Purkea annyira ment, hogy férjéhez szegődött napszamba, csak hogy gyakrabban lehessen volt kedvese közelében. A minap délután Purkea és az asszony között heves szóváltás támadt, minek az lett a következménye, hogy az asszony arcul ütötte Purkeát, aki viszont letartóztatták a csendőrök és a szerencsétlen asszonyt súlyos sebével beszállították a temesvári kórházba.

— **Nyolc éves anyagyilkos.** Hajmeresztő szerencsétlenség történt a napokban Bukovec községben, melynek özv. Rossu Ikonja ottani jómódu parasztasszony esett áldozatul. Az özvegy estefelől küna volt az udvaron 8 éves fiával, Józseffel, aki valahonnan egy forgópisztolyt kerített. Az asszony maga is érdeklődött a fegyver szerkezetére iránt és egészen közel hajolt fíához. A fegyver eközben a fia kezében hirtelen esüült és a szerencsétlen asszony szíven találva, holtan rogyott össze. A hatóság megindította a vizsgálatot.

— **Árverés a vasutnál.** A magyar államvasutak igazgatósága közölni teszi, hogy a vasuti kocsiiban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak ugymint: bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt államásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adni. Arad állomáson 1904 július 20-án d. u. 2 órakor. Szeged állomáson 1904 július 21-én d. u. 2 órakor. Debrecen állomáson 1904 július 26-án d. u. 2 órakor.

Irodalom.

* **Könyv a vasuti sztrájkról.** Most jelent meg Radó Richárd a „Vasuti sztrájk” című könyve, amely a vasutasok mozgalmának történetét foglalja magában. A 220 oldalas könyv, melyhez Bánffy Dezső báró, Batthyány Tivadár gróf, Hock János és Váczonyi Vilmos dr. írtak előszót, három részből áll: A fizetésrendezési mozgalom, a sztrájk és a bünygyi eljárás. A díszes kiállítású közérdekű könyv ára egy korona. A tiszta jövedelem a felfüggesztett vasutasok családtagjainak felségélyezésére fordítatik. Kapható minden hazai könyvkereskedésben, ugy-szintén az „Érdekes Könyvtár” kiadóhivatalában, Budapest, V., Kálmán-utca 2. szám alatt.

* **A modern Magyarország.** A XIX. század nagy politikai, gazdasági és szociális mozgalmainak hullámai a század első negyedében érik Magyarországot. Az 1825-iki országgyűlés a kiindulási pontja azoknak az eseményeknek, melyekből diadalmasan kelt ki a modern Magyarország. Lassan, de nagy szelleme termékenyítő hatása alatt biztosan halad az az érési processzus, mely a nagy átalakulást megelőzte. — Micsoda utat kellett megtennie ennek az országnak, míg az 1825 előtti állapotokból a modern állam magaslatára emelkedett, felruházva annak minden attributumával! Micsoda termékenység kellett ahhoz nagy szellemekben, kezdeményező erőben! A magyarok istene megáldotta ezt az országot, egy évszázadon belül legnagyobb fiait ajándékozta neki. Magyarország ujjaalakulása történel-

— Helyet kérek! mondá könyökével félre-lökve a közönséget és az utban álló székeket. — Helyet!

Marguerite összerendezte.

— Mit akarsz? Hova mégy? — kérdezte a férjétől.

— Az arcukba akarok köpni.

— Kiknek?

— Hát ezeknek ni, — s a jegyepárra mutatott.

— Megörültél Adolphe! . . . Kérlek . . .

— Nem, nem, nagyon sok gyötrelmet okoztak neked. Erre akarok menni. Hozzájuk akarom törölni a cipőmet . . . Helyet . . . helyet . . .

A svajciak előrohantak s alabárdjukkal utját átták, a többiek meg nyakon fogták ezt a vasár-napi ruhába öltözött csavargót. A menyasszony azt hívén, hogy anarchista merénylet készül, halvány lett, mint a viasz s elájult.

Míg fölemelték, Dodo valami fehér mulábat vett észre a menyasszony selyemruhája alatt. E látványra egyszerre lecsillapodott a dühe.

— Hát ezért állnak mindenütt alabárdosok? . . . Nézz csak oda Riton. Nem csodálom, hogy szükségük van a svajciak hatalmas lábikráira, mikor maguknak oly kevés van, szegényeknek.

Azontul nem irigyelték többé az előkelő jegyeseket, minden muzsikájuk és virágjuk dacára. Hát ami azt illeti, a menyegzőjük napja nagyon gyönyörű. De nászéjszakájuk? . . .

Dodo kivezette Ritont, aki rózsás arccal, mosolyogva simult hozzá.

Jean Rameau.

műnk legszebb lapjait tölti be. Ezt az átalakulást, visszapillantással az előzményekre, művészi tőllal a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 208—210 füzetében írta meg Marczali Henrik. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik egyetemi tanár, ki egyuttal e kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16.— korona; füzeteuként is hapható 60 fillérijével. Megjelen minden heten egy füzet. Kapható a kiadónál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18 sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján, havi részletfizetésre is.

* **Tűzoltók könyve.** Szaabó Gyula, a „Sopron vármegyei tűzoltószövetség” alelnöke s az országos tűzoltószövetség elnöke előadójától „Tűzoltók könyve” címmel egy szakmai jelent meg, mely a szakszerű tűzoltással, azonkívül az egységes szolgálati szabályzattal is megfelelően foglalkozik. A jeles munka, mely immár a második kiadásban jelenik meg és pedig magyar és német nyelven, kapható a szerzőnél Kismártonban, vagy Sárosz Bélánál, Nagybecskerek város főjegyzőnél. A mű ára csinos kötésben 2 korona.

Sport.

× **Temesvárról Nagybecskerekre csónakon** A temesvári csónakázó egyesületnek egy négy-evezős csónakja folyó hó 17-én Temesvárról hozzánk érkezett.

A legénységet Csurgay Tihámér ügyvéd-jelölt, Gulácsy Dezső a temesmegyei gazdaszöv. főnöke, dr. Joanovits Jenő ügyvédjelölt, Kölbél Edgár az o.-m. bank tisztviselője és dr. Mencez Dezső kir. törvényszéki albíró képezték.

A csapat a 84 kilométeres utra a temesvári csónakházról vasárnap reggel 5 órakor indult s két rövid félbeszakítással, egyhuzamban evezve, délután 4 órakor, igen jó conditióban ért a nagybecskereki csónakház elé, a „Torontál k és cs. egyesület” négyesének kíséretében, a mely a vendégek fogadása és kalauzolására vonult ki.

A vendégek a fellobogózt csónakház előtt egyszerű, de nagyon szives fogadtatásban részesültek s a délutánt s az estét, mint a mi csónakázó egyesületünk vendégei, városunkban töltvén, a hétfő hajnali vonattal visszatértek Temesvárra avval az ígérettel, hogy kirándulásukat mihamarább megismétlik.

A mint halljuk, a „Torontál korecsolyázó és csónakázó egyesület” tagjai, a temesváriak szives hivasának engedve, még a folyó sportidény alatt a látogatást viszonzni fogják.

Közgazdaság.

□ **A muzslyal szikes földek megtermékenyítése** Tudvalevő dolog, hogy nálunk Magyarországon óriási kiterjedésű szikes földek vannak, a melyeket terméketlenségüknél fogva nemhogy földmívelési célokra, de még legelőül sem lehet használni. Hogy azonban ezek az óriási földdarabok mégse maradjanak egészen parlagon s ne vesszenek teljesen kárba, mindenféle kísérleteket tettek, mi uton-módon lehetne azokat legalább annyira termékenyíté tenni, hogy fü nöjje rajtuk s így mégis hasznukat lehessen venni. Ezen kísérletek nagy része azonban nem vált be s így a szikes földek továbbra is parlagon heverték. Most azonban Kolozsváry Ödön, a kolozsvári földmívelési miniszteri műszaki tanácsosnak az a szerencsés eszméje támadt, ha ezen szikes földeket körülárkolják s vizet eresztenek rájuk, ez által el lehet érni azt, hogy a fü megterem rajtuk s így meglehetősen jó legelőket nyerhetni. Ezen felfedezését bejelentette a földmívelésügyi miniszternek s a kormány nemrégiben 150.000 koronát irányzott elő ily fajta kísérletezésekre, a kísérletek vezetésével pedig Sütő Béla temesvári kir. kulturmérnököt bízta meg, aki néhány nappal ezelőtt Kolozsváry műszaki tanácsos és Reitter Oszkár rendőrkapitány tár-aságban megzemléte a Muzslya és Écska közötti szikes térséget, amelyet kísérleti célokra kiválóan alkalmasnak talál. Mint megbízható forrásból értesülünk, a kísérletezéseket megbízottak úgy tervezik, hogy a kincstár tulajdonát képező szikes földrészből, a Bauer Henrik-féle bérlethől mintegy 200—300 holdnyi területet ki fognak hasítani s ott egy ugynevezett állami országos kísérleti állomást létesítenek, amely annyival is inkább nagyfontos-

TÁVIRATOK.

Az orosz-japán háború.

Port-Arthur ostroma.

Budapest, július 18. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Tokióból jelentik, a szárazföldi hadsereg két nap óta beszüntette az ostromot s csak Togo tengernagy bombáztatja a várost a tengerről. A hét közepén azonban a Port-Arthur előtt álló egész japán sereg általános ostromot fog intézni a vár ellen. Tokióban meg vannak győződve arról, hogy ez alkalommal Port-Arthur feltétlenül elesik.

Inkau bevétel.

Budapest, július 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az orosz cáfolatok ellenére több hiteles távirat megerősíti, hogy Inkaut a japánok bevették. Inkauban most három ezred japánt helyeztek el.

Kuropatkin és Kuroki.

Budapest, július 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról jelentik, hogy Kuropatkinnek hadseregével sikerült elkerülni azt, hogy az öt üldöző Kuroki két tűz közé szorítsa és az orosz fővezér most már Mukden környékén van.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése július 18-án.

Távirati tudósítás.

Budapest, július 18.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, a melyen folytatták a civillista felémeléséről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Ma először Endrey Gyula beszélt a javaslat ellen, miközben olyasmit mondott, hogy a király az akadály alkotmányos jogaink érvényesülésének s így nem illeti az a kifejezés, amelylyel őt a legalkotmányosabb királynak mondják. (Nagy zaj.)

Utána Polzner Jenő beszélt a javaslat ellen s beszéde végétével az elnöklő Jakabffy alelnök utólag, miután nem hallotta a királyra mondott szavakat, rendreutasította Endreyt.

Most Bánffy Dezső báró emelkedett fel szólásra. A miniszterelnökkel polemizálva kijelenti, hogy az ő szeme előtt az egységes magyar állam fogalma lebeg. Nem tartja találónak Tiszának azt a mult-kori megjegyzését, hogy szóló a Ház legfiatalabb tagja s úgy beszélt róla, mint gyermekről. Kinek csikófogai sem nőttek ki. (Derűltség.) A miniszterelnök még gyermek volt, mikor ő Tisza Kálmán Deák-politikáját követte. Visszautasítja a következetlenség vádját, mert ő az ország érdekében cselekedett, mikor régebbi álláspontját feladta. Kijelenti, hogy neki legtöbb alkalma volt meggyőződni arról, hogy a közös vámtérület nem felel meg az ország érdekeinek. A törvények nem rendelkeznek arról, hogy a király állandóan itt tartózkodjék, Erzsébet királyné és Rudolf trónörökös idejében azonban már volt magyar udvartartás. Elmondja, hogy Wekerle kezdte meg a kérdés közjogi rendezését. Szóló udvarnagyi állást kreált, mert szem előtt tartotta Mátyás korabeli fényt az udvarnak. Követeli, hogy az udvar a paritásnak megfelelően Budapes'ten is tartózkodjék. A költségeket a kormány iránti bizalmatlanságból nem szavazza meg s csatlakozik Apponyi Albert gróf határozati javaslatához.

Bánffy után Eötvös Károly beszélt a javaslat ellen.

A császárgyakorlatok.

Budapest, július 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik, hogy az a hír, mintha a német császár a Cseh-

országban tartandó császárgyakorlatokon részt venne, nem felel meg a valóságnak. Hír szerint a király a gyakorlatok alatt Sztrakonitzban fog lakni.

Dessewffy Arisztid emléke.

Budapest, július 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az abaujmezei Csákány községben tegnap leplezték le a község nagy fiának Dessewffy Arisztid 48-as tábornoknak az aradi vértanúk egyikének szülőházán elhelyezett emléktáblát. Az ünnepségen részt vettek a Dessewffy-család tagjai, számos előkelőség s a környék egész lakossága.

Halálos operáció.

Budapest, július 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szombathelyről jelentik: Szentmártoni Radó Lajosné szül. Förster Mici előkelő vasmezei fiatal uriaszony tegnap Bécsben egy operáció következtében meghalt. Radónét Bécsben egy első rangú operateur kezelte, az operáció azonban rosszul sikerült s halálát okozta.

Meggyilkolt orosz kormányzó.

Budapest, július 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról táviratozzák, Andrejev, a Jelisabeth-poli kormányzóság helyettes kormányzóját Agkentben oroszva meggyilkolták.

Az amerikai hajóhad Fiumében.

Budapest, július 18. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Fiuméből jelentik, az amerikai hajóraj, amely most Triesztben van, 21-én, esütörtökön érkezik Fiuméba.

A hőség.

Budapest, július 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) A fővárosban három nap óta olyan rekkenő hőség uralkodik, amilyenre alig emlékeznek az emberek. Ma délben a Celsius-hőmérő 42 fokot mutatott árnyékban. A mentők ma délelőtt 6 embert szedtek össze, akiket napszúrás ért.

Európa többi városaiból szintén rekkenő hőséget jelentenek. Így Párisban három délben 30 fok, Berlinben 34 fok, Rómában pedig 40 fok volt a meleg Celsius szerint s mindenütt több áldozata volt a napszúrásnak.

Határidő-üzlet.

Budapest, július 16. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak ismét emelkedtek. A déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	9 28
Buza (áprilisra 1905.)	9.58
Tengeri (augusztus)	6 21
Zab (októberre)	6.71

Nyiltér.*)

Szénsavban és az egészséget előmozdító anyagokban leggazdagabb ásványvíz bebizonyíthatólag a

Rohitschi
Tempel-forrás.

(506/c-2.2)

* Az a rovat alatt közöltéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

ságu, mert az egész országban az első nagyobb kísérleteket itt fogják végezni s a környékbeli napszámos emberek szép keresethez jutnak. A városra nézve ez a kísérletezés annyiban bir fontossággal, hogy a kísérleti állomást bizonyára számos érdeklődő fogja felkeresni s így az idegenforgalom nagyobb lesz. Ami magát a kísérletezést illeti, az olyképpen történik, hogy a kihalított földterületet apróbb részekre osztják fel s minden ily részt körülötenek, úgy, hogy a többi részekről teljesen el van zárva, míg magát a kihalított földdarabot árokka veszik körül. A rétvöntözésre szükséges vizet a Lukácsfalva közelében folyó Bégából csatornák segítségével a kísérleti állomáshoz vezetik s ott egymásután ráeresztik a körülárkolt földrészekre, majd néhány óra múlva ismét csatornák segítségével az állomást körülvevő árokba vezetik be. A szikes földet ily módon annyira termékenynyé lehet tenni, hogy jó legelőül szolgál, ami pedig szintén nagy haszonnal jár. Sütő mérnök már tegnapelőtt megkezdte az előmunkálatokat s e héten már valószínűleg a felvételekhez is hozzáfog.

□ **Allatbetegségek.** A földmivelésügyi miniszterium közlése szerint Torontálvármegye területén a következő állatbetegségek észleltettek a legutóbbi időben:

Veszétség:

bánlakai j. Bánlak.
csenei j. Német.

Takonykór és bőrféreg:

bánlakai j. Partos, Zichyfalva,
módosi j. Szerbneuzina 4 u.,
nagybecskereki j. Jankahid,
párdányi j. Fény,
perjámosi j. Pészak,
törökbecsei j. Törökbecse,
törökkanizsai j. Törökkanizsa,
Nagybecskerek.

Ragadós száj- és körömfájás:

bánlakai j. Toivadia,
nagybecskereki j. Szerbaradac 1 l.,
nagyszentmiklósi j. Kiszombor 5 u., Valkány,
törökkanizsai j. Óbéba 1 m.
Nagybecskerek 1 p.

Ivarszervi hólyagos kiütés.

antalfalvi j. Crepája 2 u.,
bánlakai j. Zichyfalva.

Rühkór:

antalfalvi j. Idvor 3 u. ló, Ozora ló, Tomasevác ló,
bánlakai j. Bánlak ló, Dolac ló, Kanak 3 u. ló,
Nagyaj ló, Nagymargitta ló.
csenei j. Klári 2 ló,
módosi j. Bóka ló, Keresztes ló, Rudna 2 u. ló,
nagybecskereki j. Katalinfalva ló, Lukácsfalva ló,
Nagytorák ló, Orlovát 2 u. ló, Rogendorf 2 u. ló, Szerbelemér ló, Torontál-
ierzsébetlak ló,
nagyszentmiklósi j. Porgány ló, Valkány ló.
párdányi j. Cseba ló, Dinyás 6 u. ló, Fény
2 u. ló, Magyarittebe ló, Szerb Ittebe
3 u. ló, Szerb-Párdány ló,
perjámosi j. Sárafalva ló,
törökbecsei j. Aracs 25 u. ló, Beodra ló, Ku-
mán ló.

Sertésorbánc:

antalfalvi j. Antalfalva, Baranda 4 u., Torontál-
vásárhely 2 u.,
csenei j. Öregfalva 1 t.,
párdányi j. Németpárdány 4 u., Szerbpárdány 5 u.,
törökbecsei j. Aracs 1 l., Törökbecse 1 t.

Sertésvész:

alibunai j. Számos.
bánlakai j. Bánlak 2 u., Kanak, Nagyaj, Tol-
vadia 17 u.;
csenei j. Német,
módosi j. Bóka, Gyer, Macedónia 11 u., Mó-
dos 16 u., Rudna 1 m.,
nagybecskereki j. Ernesztháza 18 u., Lázárföld 6
u., Lukácsfalva 1 p., Németécska 37
u., Németelemér, Rogendorfi 2 u.,
Szerbelemér 8 u., Zsigmondfalva 38 u.,
nagykikindai j. Mokrin, Szerbpádó,
nagyszentmiklósi j. Kiszombor 1 m., Szerbecsanád
5 u.,
párdányi j. Cseba 1 t., Gyülvész 11 u., Ivánda 1 t.,
Ótelek 2 u.,
perjámosi j. Bogaros, Perjámos 3 u.,
törökbecsei j. Kumán 4 u., Melence, Torda,
törökkanizsai j. Csóka 4 u., Oroszlámos 2 m.,
zombolyai j. Csósztelek 1 p.,
Nagykikinda 1 t.
Nagybecskerek 8 u.

Pancsova-kubini ármentesítő és belviz szabályozó társulat igazgatóságától.

1245. szám. 1904. 538-2.1

Pályázati hirdetmény.

A pancsova-kubini ármentesítő és belvizszabályozó társulatnál az egyik gátbiztosi állás halálkozás folytán megüresedvén, a társulati miniszteri biztos úr ő méltósága folyó évi 127. számú rendelete alapján felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a katonai kötelezettség teljesítését, továbbá nyelv és írásbeli ismereteiket, szakképzettségüket, eddigi foglalkozásukat, valamint testalkatuk egészséges voltát igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezűleg irandó folyamodványukat folyó évi augusztus hó 15-ig annyival is inkább nyujtsák be hozzám, mert a későbbben beérkező folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni.

Igazolványos altiszt vagy okleveles vízmeister pályázó előnyben részesül.

A társulati gátbiztos javadalmazása: 1100 korona évi fizetés, 300 korona uti átalány, természetbeni lakás, 2 hold föld szabad élvezete és 600 folyóméter töltésrészű kaszálási haszonélvezete. Működési területén kívül több mint 10 kilométerre szülő kiküldetések után a társulati illetmény szabályzat szerint megállapított napi-díjak és fuvar költségek számíthatók fel.

A kinevezendő gátbiztos csak egy évi próbaidő után fog véglegesítettetni.

Pancsova, 1904. évi július hó 16-án.

Ulmer József, igazgató-mérnök.

Helybeli vállalat keres augusztus 15-én, esetleg augusztus 1-én való belépésre kezdőfizetéssel érettségizett

irodai =gyakornokot,

ki a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírja.

Ajánlatokat a „Torontál” kiadóhivatala „C. 30.” jelige alatt továbbít.

(537-x 2)

2114. szám. 1904.

539-3.1

Versenyárgyalási hirdetmény.

Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának 2277. kgy. 41793/895. sz. határozata alapján Homolicz község belterületén két, esetleg több artézi kut, esetleg mélykut furására írásbeli zárt ajánlati versenyárgyalás tartatik Homoliczon 1904. évi augusztus-hó 25. napjának délelőtt 9 órakor a község házában.

Felhívotnak vállalkozni óhajtók, hogy írásbeli zárt ajánlataikat 200 korona bánatpénzzel a fenti határidőt megelőző napig alulírott eljárásnak küldjék meg. A később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok az összes munka és anyagok vagyis a kész kut árát és a kívánt fizetési módokat is tartalmazzák alternative artézi, esetleg mélykutra vonatkozólag.

A község semminemű szolgáltatást gépek, csövek, állványok, viz, fuvarozás stb. nem vállal.

Azon vállalkozóval, kinek ajánlata elfogadtatik, külön szerződés fog köttetni.

Kelt Homoliczon, 1904. évi július hó 12-én.

A község eljárásága.

Szeged-nagykikinda-nagybecskereki h. é. vasut.

Érvényes: 1904. évi május hó 1-étől.

Table with train schedules for Szeged-Karlova-Nagy-Becskerek and Nagy-Kikinda-Karlova. Columns include Oda (Departure) and Vissza (Return) with various station names and times.

20.273/1. szám.

M. kir. államvasutak.

Pályázat hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapest-balparti üzletvezetősége a Rákos rendezőpályaudvari olajgázzár céljaira, az 1904. évi augusztus hó 15-től 1905. évi augusztus hó 15-ig terjedő egy éven át, esetleg kedvező árak elérése esetén az 1907. évi augusztus hó 15-ig terjedő 3 éven át, olajgáz-fejlesztéshez szükséges szabványos Tusch féle megfelelően megmunkált öntött acél gázgörek szállítását biztosítani kívánván, arra ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A gázgörek évi szükséglete 65 darab. A szállításra vonatkozó részletes módokat magában foglaló ajánlati felhívás valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál, a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságánál, valamint az országos iparegyesületnél megtekinthető, az üzletvezetőség általános osztályában (Teréz-körut 62. I. em. 8. ajtó) pedig megszerezhető.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező 122201/96. sz. általános anyagszállítási feltételek a m. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtárából szerezhetők meg. A szabályszerűen kiállított s ivenként 1 koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékra ezen felirással: „Ajánlat a 20273/904. számhoz” ellátva, legkésőbbben f. évi július hó 30-án déli 12 óráig üzletvezetőségünknel (Teréz-körut 62. szám I. em. 5. ajtó) adandók át, a bánatpénz pedig ugyanott a gyűjtőpénztárnál f. évi július hó 29-ig teendő le.

Budapest, 1904. július 1.

Az Üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjaztatik.)

HIRDETÉSEK

FELVÉTEKNEK A

„TORONTÁL”

KIADÓHIVATALÁBAN.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.

A párdányi főszofigabiróti.

2353/904. ki. szám.

536-2.2

Pályázati hirdetmény.

Alírott hatóság ezennel közhírré teszi, hogy az ujonnan létesített Dinyás községi segédjegyzői állás, mely 600 kor. fizetés, 72 kor. utiálatány és anyakönyvvezetői helyettesi kinevezése esetén 120 kor. tiszteletdíj évi javadalmazással van egybekötve, választás útján lesz betöltve.

Felhívotnak tehát mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtának, miszerint képesítésüket igazoló kérvényüket alírott hatósághoz f. évi július hó 25-éig annál inkább nyujtsák be, mert a később érkező kérvények nem lesznek figyelembe véve.

A választási határidő f. évi július hó 30-ának d. e. 10 órájára tüzetik ki Dinyás község házához.

Párdány, 1904. évi július hó 2-án.

Torontálmegye párdányi járás főszofigabiróti hivatala.

101.443/904 számhoz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága a jövő 1905. év első felében szükséges ön szállítási biztositást óhajtván, eziránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi augusztus hó 11-ének déli 12 óráig betérjesztendők, a bánatpénz pedig folyó évi augusztus hó 10-én déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyszintén az általános és különleges szállítási feltételek a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, VI. Andrassy-ut 73. sz.) megtekinthetők.

Budapest, 1904. évi július hóban.

Az Igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)